

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Úřad ČČK

118 04 Praha 1, Thunovská 18

Bezplatné a bezpříspěvkové dárčovství krve

Dobrovolnými bezplatnými dárci krve¹ jsou ti, kteří dávají krev, plazmu nebo další součásti krve ze své vlastní svobodné vůle, aniž by za to dostali odměnu ve formě peněz nebo něčeho jiného, co může být považováno za ekvivalent peněz, např. čas z pracovní doby přesahující čas nezbytný na cestu k odběru, odběr samotný a cestu zpět. Malé pozornosti, občerstvení a úhrada přímých cestovních výloh jsou s bezplatným dárčovstvím slučitelné.

Dobrovolnými bezpříspěvkovými dárci krve jsou ti, kteří dávají krev, plazmu nebo další součásti krve ze své vlastní svobodné vůle, aniž by v bezprostřední souvislosti s odběrem krve nebo její složky přijali v hotovosti jakýkoli finanční příspěvek nad rámec skutečně vynaloženým cestovních výloh, tedy ani příspěvek na stravování, paušál cestovních výloh či jiné kompenzace.

K tomu, aby krev a další složky byly zajišťovány co možná od neplacených dárců, vyzvalo mezinárodní společenství v r. 1957, a to rezolucí XIX. Mezinárodní konference Červeného kříže.

Československou reakcí na tuto výzvu bylo zahájení kampaně za **bezpříspěvkové dárčovství krve** v r. 1960 (původní název byl **čestné dárčovství**). Zde připomeňme, že se vznikem Národní transfúzní služby v ČSR po druhé světové válce byl opuštěn systém organizovaných spolků placených dárců a přešlo se k dárčovství **dobrovolnému a bezplatnému**, kde již nebyla vyplácena odměna za odebranou krev. Dárci krve dostávali zvláštní přiděl potravinových lístků, který byl v r. 1952 nahrazen paušálním finančním *příspěvkem* na zlepšení stravování.

Zmíněná kampaň ČČK vyzývala dárci, aby práva na příspěvek na stravování nevyužívali a finanční částky se vzdávali, aby tak byla odstraněna jakákoli finanční motivace k dárčovství krve. Odtud je odvozen oficiálně zavedený termín **bezpříspěvkové dárčovství²**.

Právě bezpříspěvkové dárci krve a jejich složek morálně oceňuje Český červený kříž již od šedesátých let 20. století.

Termíny bezplatné a bezpříspěvkové dárčovství jsou u nás užívány souběžně. Porovnáme-li je, docházíme k závěru, že bezpříspěvkové dárčovství vylučuje jakoukoli platbu při odběru (nad rámec doloženého cestovního) a jde tak o silnější požadavek, než v mezinárodní definici bezplatného dárčovství.

¹ současná mezinárodní definice Červeného kříže přijata v r. 1992 VIII. Valným shromážděním Ligy společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce, převzata do evropského práva např. *Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2002/98/ES a Doporučením č. R (95) 14 Výboru ministrů členským státům Rady Evropy*. V právním řádu ČR je tento termín zakotven v zákoně 378/2007 Sb., o léčivech. Originální termín je *non-remunerated donation* („neodměňované“, „nehonorované“ dárčovství)

² nárok na daňový odpočet mají dárci **bezpříspěvkoví** (viz zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu). Nárok na pracovní volno s náhradou mzdy je stejný u všech dárců, bez ohledu na eventuelní výplatu finanční částky (viz zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce).